



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 25/2017-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] – [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 74/2013, za účasti Okresného súdu Bratislava V, a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo [REDAKČIA] – [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 74/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava V prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 74/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,04 € (slovom tristotri eur a štyri centy) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, L. Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] 3, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 74/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného spisového materiálu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu je účastníkom konania o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 11 997,86 € spôsobenej postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V a Justičnej pokladnice (Krajského súdu v Bratislave). Sťažovateľ požiadal o predbežné prerokovanie svojho nároku Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky 17. augusta 2012, dňa 22. februára 2013 podal žalobu, ktorá bola rozsudkom okresného

súdu sp. zn. 12 C 74/2013 z 10. decembra 2013 zamietnutá. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 4 Co 126/2014 z 28. apríla 2015 odvolaním napadnutý rozsudok ako nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a predčasne vydaný (za nedostatočne zisteného skutkového stavu, pozn.) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

*„Citovaným uznesením Krajský súd v Bratislave zrušil svojvoľne a tendenčne vydaný arbitrárny rozsudok porušovateľa z 10. 12. 2013 č. k. 12 C/74/2013-73 (príloha č. 4), vec mu vrátil na ďalšie konanie. Porušovateľ v kompenzačnej veci riadne nekoná.*

*Listom zo dňa 19. 04. 2016 podal sťažovateľ sťažnosť na prieťahy v konaní č. k. 12 C/74/2013 predsedovi Okresného súdu Bratislava V..., ktorú pán predseda okresného súdu... formálne vybavil.*

*Ergo ochrana práv sťažovateľa nie je rýchla a účinná, pričom konanie o odškodnení včítane predbežného prerokovania nároku podaním osobne na Ministerstve spravodlivosti SR dňa 17. 08. 2012 trvá už viac ako 4 roky a 1 mesiac, čo nie je prípustným a ústavne právne konformným.*

*Sťažovateľ vzhľadom na skutkový stav veci a okolnosti prípadu k neefektívnemu a nesúrodému, nekoncentrovanému konaniu porušovateľa neprispel.*

*Vec je dľa sťažovateľa po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá.*

*Vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam.*

*Dľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa odškodnenie za prieťahy v kompenzačných veciach posudzuje prísnejšie.*

*Sťažovateľ žiada, aby mu bolo priznané finančné zadostučinenie vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava V vo výške 3 500 €.*

*Dôvodí to tým, že finančné zadostučinenie v takejto výške je primeranou protihodnotou doposiaľ utrpanej nemajetkovej ujmy. Poukazuje na to, že sťažovateľ s ohľadom na doterajší priebeh konania už nemôže predpokladať, že okresný súd odstráni stav pretrvávajúcej právnej neistoty sťažovateľa... vo veci je absolútne nečinný a to aj napriek sťažnosti sťažovateľa zo dňa 19. 04. 2016 predsedovi Okresného súdu Bratislava V na prieťahy v danej veci, ktorá sa MINULA ÚČINKOM.*

*Sťažovateľ stratil dôveru k všeobecnému súdnictvu reprezentovanému okresným súdom.*“

Sťažovateľ na základe tejto sťažnostnej argumentácie žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 3 500 €, ako aj úhradu trov právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom v sume 303,04 €.

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 3708/2016 z 30. novembra 2016, z ktorého vyplýva, že pojednávanie nariadené na 19. október 2015 a následne aj pojednávanie nariadené na 19. apríl 2016 boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Zákonná sudkyňa bola v období od 4. mája 2015 do 10. júna 2015, od 1. októbra 2015 do 10. januára 2016, ako aj v období od 2. mája 2016 do 3. júna 2016 práceneschopná.

Z predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že vo veci boli vykonané tieto procesné úkony:

1. Sťažovateľ podal 22. februára 2013 žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom okresného súdu a Justičnej pokladnice.
2. Okresný súd uznesením z 28. februára 2013 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žaloby.
3. Okresný súd uznesením z 5. apríla 2013 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.
4. Podaním zo 17. apríla 2013 sa žalovaný vyjadril k žalobe.
5. Uznesením z 10. mája 2013 okresný súd zastavil konanie z dôvodu, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok žalobcom.
6. Sťažovateľ podal 13. júna 2013 odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania a súčasne uhradil súdny poplatok.

7. Okresný súd 17. júna 2013 vydal uznesenie, ktorým zrušil uznesenie o zastavení konania z 10. mája 2013.

8. Okresný súd uskutočnil pojednávanie 10. októbra 2013 v neprítomnosti sťažovateľa, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil a súhlasil s prerokovaním veci v jeho neprítomnosti.

9. Pojednávanie nariadené na 10. december 2013 sa uskutočnilo v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil a nežiadal odročit' pojednávanie.

10. Rozsudkom z 10. decembra 2013 okresný súd žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

11. Sťažovateľ podal elektronicky odvolanie 29. januára 2014, ktoré doplnil písomným podaním 31. januára 2014 a zároveň uhradil súdny poplatok za odvolanie.

12. Okresný súd 5. februára 2014 zaslal odvolanie na vyjadrenie žalovanému.

13. Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní 28. februára 2014.

14. Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. apríla 2015 napadnutý rozsudok zrušil podľa § 227 ods. 1 písm. f) a h) v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu 8. júna 2015.

15. Okresný súd nariadil termín pojednávania na 29. október 2015, tento bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

16. Pojednávanie nariadené na 19. apríl 2016 bolo odročené bez meritórneho prerokovania taktiež z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 25/2017 z 12. januára 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby prípadne doplnil predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v prípise

sp. zn. Spr 2018/2017 z 28. februára 2017 oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie vo veci doplnil poukazom na pretrvávajúcu práceneschopnosť zákonného sudcu od 22. novembra 2016. Zároveň oznámil, že vec bude pridelená novému zákonnému sudcovi rozvrhom práce s účinnosťou od 1. marca 2017.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 3708/2016 z 30. novembra 2016 a sp. zn. 2018/2017 z 28. februára 2017 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 24. marca 2017 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa

na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení zákona č. 87/2017 Z. z. (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup

samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom nemožno považovať za právne a skutkovo zložitú vec, avšak početnosť súdnych konaní vo veciach sťažovateľa je objektívne spôsobilá privodiť predĺženie konania, a to z dôvodu komplikácií pri dokazovaní priebehu namietaných predchádzajúcich konaní, vyžiadaní spisových materiálov pre rôzne súdy v rovnakom čase a pod. Ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že ide o tzv. kompenzačné konanie.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ sa v zásade aktívne podieľal na doterajšom priebehu konania, ale tiež skutočnosť, že oneskoreným splnením zákonnej poplatkovej povinnosti za žalobu prispel k predĺženiu súdneho konania pred okresným súdom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisového materiálu okresného súdu vyplýva, že postup okresného súdu bol poznamenaný nečinnosťou v období po vrátení veci odvolacím súdom od 8. júna 2015 dosiaľ z dôvodu opakovanej dlhodobej práceneschopnosti zákonnej

sudkyne, pre ktorú sa neuskutočnili nariadené pojednávania vo veci. Za túto nečinnosť znáša okresný súd objektívne zodpovednosť.

Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo neospravedliteľnou nečinnosťou okresného súdu v trvaní takmer dvoch rokov k zbytočným priesťahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

### III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 500 € s odôvodnením uvedeným v časti I tohto nálezu.

Ústavný súd konštatuje, že významnou súčasťou zadost'učinenia sťažovateľa je už samotné deklarovanie porušenia jeho práv, ako aj vyslovený príkaz na konanie v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov. Napriek uvedenému ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľovi je potrebné z dôvodu dlhodobej nečinnosti okresného súdu priznať aj finančné zadost'učinenie v sume 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu), ktoré považuje za primerané okolnostiam posudzovanej veci.

#### IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

Úhradu trov konania priznal ústavný súd za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľovi patrí úhrada tarifnej odmeny za každý úkon po 143 € a režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 303,16 €.

Sťažovateľ si uplatnil v konaní pred ústavným súdom nárok na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,04 €, preto mu ústavný súd priznal úhradu v uplatnenom rozsahu (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017